

MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

LXIII. ÉVFOLYAM, 2023. 8. SZÁM

MI A PATRIÓTA GAZDASÁGPOLITIKA, ITT ÉS MOST?

Aki válaszol: Lakatos Péter, Gablini Gábor,
Horváth Miklós, dr. Orosz Csaba, Tibor Dávid

3. oldal

**Eljött a pénzügyi
transzformáció ideje**

12. oldal

**Közös kockázatértékelés
az Európai Unióban**

14. oldal

**Európai vizsgálat a kínai
elektromos autóknál**

16. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

Magyarországon mit jelent most a patrióta gazdaságpolitika? 3

AKTUÁLIS

Nem változtatott az IMF idei globális gazdaságnövekedési előrejelzésén 10

Magyar cégek előrejelzései a magyar gazdaságra 11

NAPIRENDEN

Eljött a pénzügyi transzformáció ideje: most vagy soha 12

Munkahelyet váltana az alkalmazottak harmada 13

EURÓPAI UNIÓ

Közös kockázatértékelést javasol az Európai Bizottság négy kritikus technológiai területen 14

Az EP megszavazta a gazdasági zsarolást kivédeni hivatott új eszközt 15

Vizsgálat indult az államilag támogatott kínai elektromos autók ügyében 16

Az európaiak nagy többsége szerint a mentális egészség előmozdítása ugyanolyan fontos, mint a fizikai egészség védelme 18

KÖNYVJELZŐ

Útmutató vezetőknek, bizonytalan időkre... 19

A földrajz hatalma, tíz régión keresztül 20

A MAGYAR GYÁRIPAR az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Címlapkép: istock.com

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

A patrióta gazdaságpolitika a fejlődést szolgálja, az ország erősödését, hogy polgárai is jobban élhessenek

Mitől patrióta egy gazdaságpolitika?

Nincs túl jó helyzetben a gazdaság. Ahogy a nehézségek fokozódnak, úgy erősödik az elvárás is, hogy ilyenkor az államnak segítenie kell a hazai vállalkozóknak. Már csak azért is, mert a bajok okozója részben maga az állam, például a választások előtti nagy pénzszórás az infláció felfutásának egyik fontos eleme lett.

De hogyan, kinek segítsen az állam? Egyre többször hangzik el a bűvös kifejezés: patrióta gazdaságpolitikával. Ennek meghatározása sem egyszerű. Korábban az állami támogatások pénzbeli segítséget jelentettek nagyrészt, mára viszont kiderült, nem ez a lényeg. Sőt! A patrióta gazdaságpolitikának nemcsak nehéz helyzetben kellene léteznie, hanem állandóan.

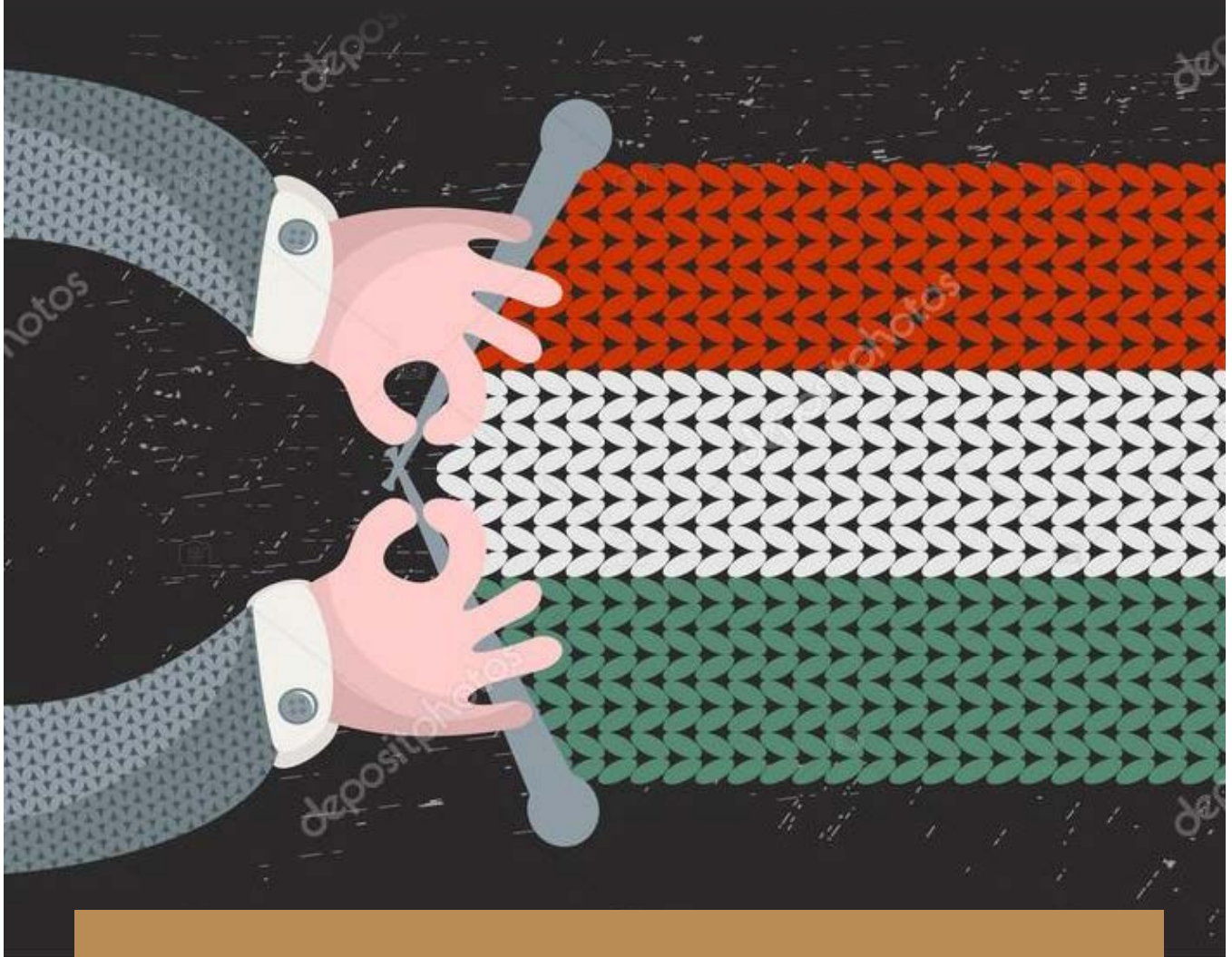
A Magyar Gyáripar körkérdésére az MGYOSZ társelnöke, két alelnöke és két elnökségi tagja fejtette ki, ők mit látnak a patrióta gazdaságpolitika lényegének. „A hosszú távon sikeres gazdaságpolitika eleve patrióta, a patriótának kikiáltott gazdaságpolitikai lépések nem feltétlenül sikeresek” – szögezi le Lakatos Péter az alaphelyzetet. (4. oldal) Gablini Gábor így fogalmazott: „Az igazi patrióta gazdaságpolitika minden magyar állampolgár részére biztosítja a hozzáférést a szükséges tudás megszerzéséhez. Gondoljunk csak bele: ha kap egy vállalkozás pénzügyi támogatást, de utána nem talál megfelelő munkaerőt, akkor pazarlássá válhat a segítség.” (6. oldal) „A patrióta gazdaságpolitika sokszor inkább politika vezérelt megoldás, amit valahogyan be kell illeszteni a piacgazdaság folyamatába” – hangzik Horváth Miklós véleménye. (7. oldal) „Az igazi patrióta gazdaságpolitika középpontjában a hazai cégek versenyképességének erősítése áll” – írja dr. Orosz Csaba. (8. oldal)

Minden véleményben ott van az az alapgondolat, hogy a jó gazdaságpolitika egyben patrióta is, azaz kiemelten figyel, törődik a hazai vállalatok esélyegyenlőségének megteremtésével. Nem kampányszerűen, hanem folyamatosan építve azt a gazdasági környezetet, amely kedvez a versenyképes vállalatoknak. Az államnak feladatai vannak a megfelelően képzett munkaerő kínálat megteremtésében, törődnie kell a polgárok egészségével, s ehhez korszerű egészségügyet működtetnie. A patrióta gazdaságpolitika nem iktatja ki a versenyt – ha mégis, azt csak időlegesen, világosan kommunikált okokból. Erre szükség lehet például, ha a multicegék túlzott erőfölénye megfojthatja az adott területen lévő, egyébként jobb sorsra érdemes hazai cégeket. Ilyenkor egy kis hátszél is elég az erősödéshez.

A versenyképtelen, rosszul menedzselt cégek előnyhöz juttatása nem fér bele a patrióta fogalmába, még akkor sem, ha ezt éppen egy külföldi versenytárral szemben alkalmazzák. A patrióta gazdaságpolitika a fejlődést szolgálja, az ország erősödését, hogy ezzel a polgárai is jobban élhessenek.

Az esélyegyenlőség megteremtése alap a jó gazdaságpolitikában. Ha ez nem valósul meg, elvesz a bizalom, ami nélkülözhetetlen egy jól, hatékonyan működő gazdasághoz. Patriótához különösen.

Magyarországon mit jelent most a patrióta gazdaságpolitika?

Az MGYOSZ legutóbbi elnökségi ülésén úgy döntött, hogy aktualizálja a gazdaságfejlesztésre vonatkozó javaslatait. Ezek központi elemét képezheti annak meghatározása, mit jelent ma a patrióta gazdaságpolitika, mi kell ahhoz, hogy a magyar vállalatok fejlesszenek, növekedjenek, s törődjenek dolgozóik jólétével. Körkérdésünkre kapott válaszok lényege: az igazi patrióta gazdaságpolitika úgy segít a magyar vállalatoknak, hogy lehetőséget teremtsen a fejlődésre, innovációra, a munkaerő megteremtésére. Támogatása oda irányul, ahol nagyobb, jobb teljesítmény várható, az eredmény nélküli pénzosztás értelmetlen pénzszerzéssé válhat.

Lakatos Péter: A hosszú távon sikeres gazdaságpolitika eleve patrióta, a patriótának kikiáltott gazdaságpolitikai lépések nem feltétlenül sikeresek

A gazdaságpolitika célja az, ha olyan döntéseket, szabályokat hoz az államhatalom, amelyek következtében az adott állam lakói a jelentősen egészen hosszú távig összességében a legteljesebb és legjobb életet élhetik. Ez utóbbiak lehetséges definíciói nagyon széles spektrumban mozognak, a GNP egy fontos paraméter, de az emberek szubjektív megelégedettsége is rendkívül fontos, bár nehezen mérhető (például: GNH = Gross National Happiness, Bhutan).

A jó gazdaságpolitika nem kizárólag a gazdaság szereplőire optimalizál, hanem olyan környezetet teremt, ahol az ország és lakói a legtöbbre és a legjobbra jutnak, ezért adhat például különböző GNH értéket a futball vagy az evezős világbajnokság megnyerése azonos ráköltött közpénzek mellett). Azaz a gazdaságpolitikai lépések nem függetlenek értékválasztási, társadalompolitikai, sőt kommunikációs preferenciáktól.

Ráadásul, ahogyan a befektetéseknél is van jelenértékszámítás, ahol figyelembe vesszük, hogy a későbbi kimenetek hatását a kockázatokkal csökkenteni (diszkontálni) kell, úgy a politikában még inkább igaz, hogy a mai megszorításokat, izzadságot, adókat nehéz eladni a hosszú távú sikereket ígérve. A „carpe diem” faktor a nyitott határok és az on-line valós idejű kommunikációs tér világában nagyon nem elhanyagolható.

Mire is ez a hosszú felvezetés? Nem kérdés, hogy ha egy ország polgárai és vállalatai magasan képzettek, komoly tudással bírnak, az államháztartás kiegyensúlyozott, (különösen devizában), a költségvetés maga, a lakosok és a vállalatok nincsenek eladósodva, és mindemellett kreatívan vállalnak ésszerű kockázatokat, akkor a siker (külső extrém sokkok hatásait leszámítva) garantált. A politika és a gazdaságpolitika feladata olyan környezetet teremteni, ami ezen ideális állapot mihamarabbi elérésére – élhető körülmények között – a legjobb esélyt ad. Ha ez megvalósul, akkor ki-

Lakatos Péter, a Videoton társvezérigazgatója, az MGYOSZ társelnöke

„A patrióta lépések transzparens viszonyok között nagyságrendekkel kisebb ellenérzéseket keltenek, sokkal jobban védhetőek. Kijelölt győztesekkel nemcsak az intézkedések hitelessége csorbul, hanem a megcélzott hatás elérésének is csökken a valószínűsége.”

mondhatjuk, hogy a jó és a patrióta jelzők ebben a keretezésben szinonimák.

A köznyelv, a napi sajtó a patrióta gazdaságpolitikát szűkített értelemben használja, a napi aktív (mikropatrióta) beavatkozásokat, szabályozási lépéseket sorolja ide. Néhány ilyen helyzetet bontok ki a továbbiakban, de előtte fontos kihangsúlyozni, hogy a jövőbe mutató oktatási, szakképzési rendszer, a kiegyensúlyozott államháztartás, a kiszámítható jogszabályi környezet önmagukban „makropatrióta” lépések

Mit jelent mindezek után a napi gyakorlatban a „patrióta”?

- Olyan helyzetekben értelmezhető, ahol a hazai és külföldi szereplők interakcióba kerülnek (versenyhelyzet, közvetlen kereskedelmi szerződések)
- A hosszú távú célok eléréshez több reális, ésszerű út vezet, és a hazai szereplők számára könnyebb, esélyesebb kerül kiválasztásra

Nyilvánvaló alap, hogy a hazai vállalkozásoknak – minden aspektust figyelembe véve – fair versenyhelyzete legyen (equal playing field). Mindez a globalizált, a multinacionális cégek által dominált piacokon nagyon nem triviális: oligopóliumok, megcsontosodott beszállítói láncok alakultak

ki az egyes ekoszisztémákban. Ilyenkor sokszor csak a pozitív diszkrimináció kikényszerítése ad esélyt, hiszen pusztán formálisan könnyen bebizonyítja egy nemzetközi nagyvállalat, hogy az általa meghatározott minősítési, belépési szabályok mellett mindenkinek elmegy a kedve a próbálkozástól (egy példa: mutass olyan referenciát, ami egy olyan szolgáltatásról/termékről szól, ami most jelenik meg a régióknban). Ahogyan egy közbeszerzési pályázaton – jogosan – szisszen fel az újságolvasó és a Transparency International, ha egy szűk kör felel csak meg („rá van kiírva”), ugyanúgy joga és kötelessége fellépni a gazdaságpolitikának az ekoszisztémák, beszállítói körök belépési küszöbének indokolatlanul szelektív volta ellen.

Az EU és WTO-tagságunkkal formálisan megnyitottuk az áru piacainkat, az FDI-ok támogatásával pedig informálisan a munkaerőpiacunkat is megnyitottuk a külföldi szereplőknek. Ami elmaradt, az a tudástranszfer kikényszerítése, hogy a hazai cégek mihamarabb integrálódhassanak a beszállítói hálózatokba (ez igaz a kereskedelmi és a gyártószektorra egyaránt)

Fontos, hogy a szabad verseny, mint vezérlőelv fennmaradjon, és ezt világosan kommunikálni is kell. Annál inkább elfogadja a nemzetközi környezet a hazai vállalatok preferálását, minél világosabbá tehető két indok: legyen az előny biztosítása átmeneti (akár hosszabb periódusra vonatkozva is), és legyen világosan bemutatva, hogy a klasszikus piaci viszonyokat torzító (oligopólium miatti magas belépési

„A hazai vállalati szférának egyszerre van szüksége makropatrióta környezetre, ahol kellemes, kiszámítható az üzleti környezet, minőségiek a közszolgáltatások, és mikropatrióta lépésekre, amelyek segítenek a globalizálódott gazdaság keretei közötti nehezített piacra lépésben, vagy piacon maradásban.”

küszöb, erőfölény, stb.) helyzetet kíván orvosolni az intézkedés

A „patrióta” lépések transzparens viszonyok között nagyságrendekkel kisebb ellenérzéseket keltenek, sokkal jobban védhetőek. Kijelölt győztesekkel nemcsak az intézkedések hitelessége csorbul, hanem a megcélzott hatás elérésének is csökken a valószínűsége. Ha már belenyúlunk a szabályozásba, a folyamatokba, és ezzel multinacionális érdekeket sértünk, akkor a legnagyobb hatást a legfittebb, legversenyképesebb szereplőkkel érhetjük el, akik amúgy már eddig is a szabadpiacon mérettettek meg, hiszen a könnyítések/belenyúlások szükségképpen mint átmeneti intézkedések fogadtathatóak el a külvilággal, és a legjobbaknak is elég kihívás lesz immár könnyítések nélkül megküzdeni az amúgy zsúfolt piacokon. A cimborkapitalizmus jelei, a voluntaristának tűnő lépések hiteltelenítik az eredetileg esetleg indokolt és jó szándékot.

A konzisztens, hiteles és erőteljes kommunikáció fontos része a patrióta gazdaságpolitikának. A hazai szereplőknek hinniük kell abban, hogy megkapják a kormányzati hátszelet a folyamatosan változó nemzetközi helyzetben, és bízniuk kell abban, hogy a helyi vállalatok között versenysemleges a megítélés, és ezért hajlandóak érdemi többlet-kockázatokat vállalni. A külföldi befektetőkkel való folyamatos kormányzati nemhivatalos háttérbeszélgetések mindenhol a világban fontos szerepet játszanak abban, hogy ne elsősorban a médián keresztül, szinte politikai terméként jelenjen meg a hazai vállalatok támogatása, hanem azon finom alkuk során, amik a multinacionális szereplők erőteljes lobbitevékenysége kapcsán óhatatlanul és természetesen léteznek. Az a szomorú tapasztalat, hogy a kommunikációs hadviselés az alkut ellehetetleníti, és az érintettek (támadottak), a „ha úgymint ütnék, akkor kár megfellelni” jegyében nem érznek erkölcsi kényszert arra, hogy ebben a dimenzióban jó „vállalati polgárok” legyenek.

Összefoglalva: a hazai vállalati szférának egyszerre van szüksége „makropatrióta” környezetre, ahol kellemes, kiszámítható az üzleti környezet, minőségiek a közszolgáltatások, és „mikropatrióta” lépésekre, amelyek segítenek a globalizálódott gazdaság keretei közötti nehezített piacra lépésben, vagy piacon maradásban (akár a hazai, akár exportpiacokon). Ezek a lépések sokszor indokolhatók, mert olyan piaci kudarcok és korlátok semlegesítésében segítenek, amiket a WTO, az EU és egyéb szabályok nem kezelnek.

Gablini Gábor: Ma az az igazi patrióta gazdaságpolitika, amely minden magyar állampolgárnak biztosítja a korszerű tudás megszerzésének lehetőségét, a hatékony és megfizethető egészségügyet

A gazdaság fejlődéséhez alapvetően a humán erőforrás feltárására, motiválására és folyamatos fejlesztésére van szükség. Vagyis: képzett, felkészült, nyitott, élethosszig tanuló szakemberekre, akik magyar iskolákban, szakképző intézetek-

ben, felsőfokú intézményekben korszerű oktatást kapnak, s itthon találnak maguknak megfelelő állást, zömmel magyar tulajdonú cégeknél. Az igazi patrióta gazdaságpolitika minden magyar állampolgár részére biztosítja a hozzáférést a szüksé-

ges tudás megszerzéséhez.

Gondoljunk csak bele: ha kap egy vállalkozás pénzügyi támogatást, de utána nem talál megfelelő munkaerőt, akkor pazarlássá válhat a segítség. Vagy itt vannak az új külföldi beruházások: gyárak épülnek, de

nincs hozzá itthon szakember, aki üzemeltetné ezeket, így a munkaerő is külföldről érkezik, többszörösen kiszolgáltatott helyzetet idézve elő. Az ország már nem csak a technológiáktól, hanem az ideérkező munkaerőtől is függ. Korábban legalább a munkaerő magyar volt. Olyan társadalmi és közgazdasági hátteret kell kialakítani, amely segíti a kis- és középvállalkozások felzárkózását, hatékonyságuk javítását, arra ösztönzi az itt lévő és betelepülő nagyvállalatokat, hogy a magyar vállalkozásokat építsék be saját értékláncukba, ezzel is növelve a hazai vállalkozások nemzetközi versenyképességét.

A patrióta gazdaságpolitika egyik legfontosabb feladata most Magyarországon tehát a korszerű, mindenki számára elérhető oktatás megszervezése. Alapkövetelmény, hogy jelentősen csökkentsük az oktatásból idő előtt kikerülőök nagy számát, hogy a fiatalok legalább 90 százaléka középfokú iskolákban – gimnáziumok, szakképző intézetek, technikumok – tanuljon, majd a jelenleginél is sokkal többen lépjenek be a felsőfokú képzésbe. Erre már van jó kormányzati lépés: még az MGYOSZ javasolta a szakképzési rendszer komplex átalakítására vonatkozó reformcsomagjában, hogy azzal is vonzóvá lehet tenni a szakképzést, ha utána van lehetőség a továbbtanulásra. Másik javaslatunkat is megfogadta a kormány: vonzó ösztöndíjrendszert alakított ki, amelynek mértéke akkora, hogy a hátrányos régiókban az ösztöndíjban részesülő diák akár családfenntartóvá is válhat ebből az összegből, valamint nyugdíjra is jogosultságot szerez.

Az élethosszig tartó tanulás ma már nem szlogen, hanem valóság: ennek megvalósulását az is segíti, hogy az állam egy szakma megtanulását ingyenessé tette, így a felnőttkorban nem csak szükség, hanem lehetőség is van a tanulásra. Fontos, hogy a szakképző iskolák a legújabb technikára oktassák a tanulókat. Létre kell hozni néhány topintézményt, ahol a toptechnika, toptechnológia rendelkezésre áll, ahol az utolsó évben a diákok olyan naprakész tudásra tesznek szert, amivel a munkahelyükön rövid időn belül akár középvezetői állást is kaphatnak, jó jövedelemmel, vonzó karrierkilátással. Ha a magyar vállalatokhoz is ilyen „topdiákok” mennének, ez jelentős lökést adna a versenyképességük javításában. Napi tapasztalat, hogy a legjobb szakembereket a multik szerzik meg, ők tudnak megfelelő jövedelmet biztosítani. Most

Gablini Gábor, a Gablini Cégcsoport tulajdonos vezetője, a Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége (MGYOSZ-tagszervezet) elnöke, a Magyar Nemzeti Kereskedelmi Szövetség elnöke, az MGYOSZ alelnöke

már nincs elegendő szakember, magas fizetésért sem, ezért is indult meg a vendégmunkások áradata. Ezen a kormány csak a képzés erősítésével tud változtatni, meg azzal, hogy kevésbé munkaerőigényes ágazatok fejlesztését preferálja. A tudás jó-

„A jövő versenyképessége az oktatás és az egészségügy színvonalán múlik, s azon, hogy a milyen társadalmi szolgáltatások teszik komfortosabbá az életet. Ebben kulcskérdés az általánossá váló kutatás-fejlesztés-innováció is. A pénz ma már kevés...”

vedelmezőbb, mint a betanított, alacsony képzettséget igénylő munka.

A patrióta gazdaságpolitika másik fontos eleme – és alapvető állami feladat – a jó színvonalú és megfizethető egészségügy biztosítása, ami szintén hiányzik. Márpedig ez óriási gazdasági károkat és versenyhátrányt okoz, mert a beteg dolgozó hónapokat kénytelen a munkahelytől távol tölteni csak azért, mert időben nem jut hozzá a megfelelő ellátáshoz. Ha

az akadozó, szervezetlen ellátás miatt kieső kárt valaki számszerűsíteni, több 1000 milliárdról számolna be. E veszteség jó része elkerülhető, de legalább is jelentősen csökkenthető lenne.

Az utóbbi években az egekig szaladt az energia ára, ezért a kiemelkedően magas energiaszámla alapjaiban rontja a magyar cégek versenyképességét. Egy támogató állam vigyáz arra, hogy e piac szélsőséges kilengéseit is tompítsa, ezzel segítve a cégek kiszámítható gazdálkodását. Egy patrióta gazdaságpolitika a vállalatok segítségére siet: vissza nem térítendő támogatást ad olyan beruházásra, mely az energiaszámla csökkenését, vagy alternatív források bevonását teszi lehetővé. A külföldi cégek jó része otthon kap, vagy kapott ilyen támogatást, jelentős részük hazánkban sem maradt magára, ami tovább növelte versenyképességi előnyüket.

Sokat hallani az utóbbi időben a mesterséges intelligenciáról, hogy azt alkalmazva majd csökkenthető lesz a vállalatok munkaerő-igénye. Bizonyos fokig igen, ám az MI működtetéséhez képzett munkaerő kell. Meggyőződésem, hogy a jövő versenyképessége az oktatás és az egészségügy színvonalán múlik, s azon, hogy a milyen társadalmi szolgáltatások teszik komfortosabbá az életet. Ebben kulcskérdés az általánossá váló kutatás-fejlesztés-

tés-innováció is. A pénz ma már kevés: az elmúlt években szinte válogatás nélkül hozzájuthattak a kkv-k is az olcsó forrásokhoz. Ezzel azonban nem oldódott meg az alapprobléma: ha ötlet, piacképes termék lenne is, nincs, aki azt előállítsa.

Összefoglalva tehát: ma az az igazi patrióta gazdaságpolitika, amely a magyar humán erőforrást teszi a középpontba, minden magyar állampolgárnak biztosítja a korszerű tudás megszerzésének lehetőségét, hatékony és megfizethető

egészségügyet működtet, megteremti a szükséges intézményi háttérrel, infrastruktúrát, és a társadalmi érdekeltiséget is. Enélkül a magyar gazdaság versenyképessége nem erősödik, hanem tovább gyengülhet!

Horváth Miklós: A patrióta gazdaságpolitika sokszor inkább politika vezérelt megoldás, amit valahogyan be kell illeszteni a piacgazdaság folyamatába

Újabban egy új fogalommal szembesültünk, ez a patrióta gazdaságpolitika.

A rendszerváltáskor a tervgazdaságból piacgazdaságba csöppent vállalkozó, most ismét egyre inkább, a gazdaságot és vállalkozását érintő állami intézkedésekkel szembesült, melyek kezdetben ideiglenes, átmeneti intézkedésként lettek bevezetve. Azóta ezek már nem ideiglenesek és az állami beavatkozás, általános, megszokott jelenséggé vált.

A patrióta gazdaságpolitika már első hallásra is valami új, politikai és gazdasági célok keverednek benne. A patrióta gazdaságpolitika sokszor inkább politika vezérelt megoldás, amit valahogyan be kell illeszteni a piacgazdaság folyamatába. Két egészen más kategória, ezért nem működtethető súrlódás mentesen. Vannak ma is nagyon patrióta gazdaságok a világon, ilyen például Japán és Kína, de ezek nagy gazdaságok és következetesen is lettek bevezetve a globális gazdaságba.

Nemrégiben egy kormányzati tisztségviselő úgy jellemezte nekem a lehetőségeket, hogy a patrióta gazdaságpolitika egy keskeny mezsgye a piac és a központi irányítás között. Nehéz rajta haladni, egyensúlyozni. Ebből világos, hogy a kiszámíthatóság még inkább sérülni fog, a „keskeny mezsgye” miatt, sok korrekcióra kell számítani a gazdaság szereplőinek.

Ráadásul Magyarország nyitott gazdaságú ország, a külgazdasági folyamatok meghatározóak fejlődésében. Ide mindig könnyű volt egy külföldi cégnek betelepülnie, beruháznia, sokszor busás állami támogatás segítette fejlesztéseiket.

Horváth Miklós, az MGYOSZ elnökségi tagja, a Magyar Külgazdasági Szövetség elnöke

Most mire készüljön a külföldi befektető? Lesz olyan ágazat, ahol újabb külföldi szereplő nem jöhet be már könnyen az adott piacra? Az autópárhuzamban például szívesen látják a külföldi cégeket, az építőiparban viszont nem.

Úgy tűnik, hogy az Európai Unióval folytatott számos vitánkhoz most egy

újabb jelentős frontot nyitunk, az egységes piac rendszerének korlátozása nem kis ügy. Az európai közös piac lényegi eleme a tőke, munkaerő szabad mozgása. Nehéz lesz megmagyarázni, egyes ágazatok miért maradnak nyitottak, másokat miért zárnak le a külföldi szereplők előtt. A hazai ipar védelme az egységes európai piacon nehezen megvalósítható, ez a módszer inkább Európán kívülről érkezőkkel szemben alkalmazható.

Mivel a patrióta gazdaságpolitika részben politikai termék, így bevezetése, alkalmazása politikai feszültségekhez vezethet. A piacról így kiszorított vállalatok saját kormányukhoz fordulnak segítségért, így a gazdasági vitából politikai nézeteltérés adódhat. Ugyanakkor tény, hogy minden ország – az Európai Unióban is – próbál valamiképpen segíteni a hazai vállalatoknak. Japánban, Kínában ez történelmileg az állami gazdaságirányítás lényegéhez tartozik, a gazdasági partnerek is tudomásul vették, hogy az ázsiai országok más modellt követnek, zárt társadalmat valószínűsítették meg. Az Európai Unióban más a modell, Unión belül szabad a piac, kötelező a verseny, ezért ha itt az egyes államok mégis segíteni akarnak a hazai vállalatoknak, azt csak titokban, elfojtva tehetik meg. Persze, azért megteszik, ki ügyesebben, ki nem.

Magyarországon a gazdaságirányítás leegyszerűsödött: szabályozókon keresztül valósul meg, amelyeknek EU-konformnak kell lenniük. Sokat kell taktikázni, hogy ezekben beleférjen egy kis hazai támogatás úgy, hogy azt az EU ne vegye észre, vagy megfeleljen az EU-szabályoknak.

„Ha patrióta gazdaságpolitika címszó alatt a gyengébb, versenyben lemaradó, rosszul gazdálkodóknak segít az állam, azzal valójában csak az elmaradottságot konzerválja, azaz a bajok megoldását elodázza, s nem segít, hanem árt a magyar gazdaságnak.”

Mindezekkel nem azt mondom, hogy egy kormány ne támogassa a hazai vállalkozásokat. Ellenkezőleg! Támogassa, de okosan. Ne rendeletekkel, mert abból nem lesz versenyképesség. Arról ugyanis semmilyen körülmények között nem szabad lemondani, hogy a magyar vállalatok hatékonyan dolgozzanak, korszerű termékeket gyártsanak, azaz a versenyképességük meglegyen, nemzetközi megmérettetésben is. Ilyen helyzetben az állami segít-

ség csak egy jó hátszelet jelenthet nekik, amit ha ügyesek, ki tudnak használni. Ha patrióta gazdaságpolitika címszó alatt a gyengébb, versenyben lemaradó, rosszul gazdálkodóknak segít az állam, azzal valójában csak az elmaradottságot konzerválja, azaz a bajok megoldását elodázza, s nem segít, hanem árt a magyar gazdaságnak. Az állami támogatást csak akkor célszerű bevetni, ha az a vállalatok versenyképességét javítja, s nem kiiktatja.

dr. Orosz Csaba: Az igazi patrióta gazdaságpolitika középpontjában a hazai cégek versenyképességének erősítése áll

Az a személy patrióta, aki szereti hazáját, és tesz is azért, hogy országa jobb legyen, betartja a törvényeket, tiszteli a nemzeti értékeket. Azt a gazdaságpolitikát tekintem patriotának, amelyik úgy szolgálja az ország boldogulását, hogy a hazai cégeket és munkavállalókat segíti, és az ő teljesítményükön keresztül akar versenyképesebb, jövedelmezőbb gazdaságot elérni, jobb életet biztosítva ezzel polgárainak.

Még 2005 szeptemberében írtam egy cikket a Magyar Gyáriparba Szürke gazdaság és versenyképesség címmel. Akkor kimutattam, milyen sok kárt okoz mindenkinek – az adott országnak és az embereknek is –, ha a munkáltatók és munkavállalók összefogva, csalnak a bejelentett béreknél. A dolgozók nem bánták, ha csak minimálbére jelentik be őket, ha „feketén” megkapják a tényleges bér szerinti különbséget, a munkáltatók pedig így járulékot takarítottak meg. Ez akár win-win szituáció is lehetett volna, de valójában mindenkinek ártott ez a megoldás: az akkori dolgozók azóta nyugdíjba mentek, s most nyögik az alacsony nyugdíj következményeit, az állam bevételektől esett el, s most segítheti az kisnyugdíjasokat, a vállalatok pedig nem kényszerültek rá, hogy a valóságos béreket kifizetve legyenek versenyképesek. Ez nem csak anyagilag, de morálisan is rendkívüli károkat okozott, a hatása és ez a gondolkodásmód a mai napig létezik.

Akkoriban az a furcsa helyzet alakult ki, hogy a minimálbéresek gyakran jobban éltek, mint a sokkal nagyobb fizetésre bejelentett dolgozók. Ha akkor vette volna va-

dr. Orosz Csaba,
a HOROSZCOOP
Külkereskedelmi
Képviseleti Kft.
tulajdonos ügyvezetője,
az MGYOSZ alelnöke

laki a fáradságot, és végignézte volna, hogy egyes családoknál miből telik autóra, házra, külföldi nyaralásra a minimálbérből, le lehetett volna leplezni a turpisságot. De nem történt semmi. Számomra ez egy klasszikus példa arra, hogyan lehet egy ország fejlődése ellen dolgozni, össznépi összekacsintással. Na, ez a megoldás minden volt, csak nem patrióta gazdaságpolitika, patrióta vállalkozói, munkavállalói magatartás.

A szabályok betartása hozzátartozik a patrióta viselkedéshez. Mint ahogy olyan szabályok alkotása is, melyek segítik a tisztességes versenyt, a hazai vállalatok boldogulását. Félreértés ne essék, én a támogatást nem pénzben, hanem a cégeknek adott megrendelésekben, munkalehetőségekben értem, hiszen Magyarországon a munkaerő kb. 65 százalékát a hazai kkv-k foglalkoztat-

ják. Úgy vélem, ma ez hiányzik. Özönlenek be a világ különböző részeiről a cégek és szinte számolatlanul kapják a magyar államtól a támogatást.

Fontosnak tartom a versenyt a gazdaságban, de nem úgy, hogy az egyik oldalt – jelen esetben a külföldi befektetőket – aránytalanul nagy támogatásban részesítik, miközben a magyar kkv-knak csak morzsák jutnak. Amikor mostanában befektető cégekkel tárgyalnak beszállításról, gyakran hangzik el: még nem tudják, mennyi támogatást kapnak a HIPA-tól, attól függ, meg tudunk-e állapodni. Miért nem a magyar kis- és középvállalatok vannak a magyar kormány támogatáspolitikájának középpontjában? Miért nem bennünket támogatnak azért, hogy beszállítói lehessünk a nagy autógyáraknak, vagy most akár az

akkumulátorgyáraknak? Meg kellene vizsgálni, hogy ha már nincs hazai munkaerő, akkor mi indokolja a további beruházások támogatását, és ezzel akár több százezer külföldi (merjük kimondani, hogy nem problémamentes) vendégmunkás behozatalát. Mint Európa kapuja, a külföldi befektető részére a lehetőség megadása arányban van-e a hasznunkkal?

A mezőgazdaságban mintha másként viselkedne az állam. Ott teljes erőbedobással védi a hazai termelőket, sokszor ésszerűtlenül is. Nem jöhet be a „szennyezett”, olcsó ukrán gabona, nehogy tönkre menjenek a hazai termelők. Tehát a magyar fogyasztók fizessék meg a drágább magyar gabonából készült drágább magyar kenyeret. Szerintem elég lenne a termékekre ráírni (ami egyébként kötelező, honnan származik, milyen anyagokat tartalmaz), hogy vegyszerezett, szennyezett ukrán gabonából készült, azért olyan olcsó. A fogyasztó döntse el, mennyit áldoz az egészségéért, és akkor a verseny sem sérülne. Ugyanez igaz a külföldi dinnyére is. Nem lehetett olcsón behozni, és letörni az itthoni termelők magas árait, nehogy tönkre menjenek a gazdák. Inkább a fogyasztó, a kisnyugdíjas fizessen többet.

Mi, kkv-k nem várunk ilyen mértékű piacvédelmet, mert az elkényelmesítene, roszszat tenne a versenyképességünknek. De azt elvárnánk, hogy a multik támogatásával

„Elvárnánk, hogy a multik támogatásával azonos feltételeket kapjunk mi is. Vagy figyelembe véve, hogy magyar cégek vagyunk, magyar munkaerőt foglalkoztatunk, itt adózunk, kicsivel talán több állami figyelem és támogatás is érhető lenne.”

azonos feltételeket kapjunk mi is. Vagy figyelembe véve, hogy magyar cégek vagyunk, magyar munkaerőt foglalkoztatunk, itt adózunk, kicsivel talán több állami figyelem és támogatás is érhető lenne. Előfordulhat, hogy ez sértené az Európai Unió egyes versenyjogi szabályait, de biztosan erre is lenne megoldás: Európán kívüli, ázsiai cégekkel versenyzünk európai piacon. Európának is fontos, hogy az itteni cégek életképesek, hatékonyak legyenek és maradjanak.

Néha olyan érzésem van, hogy a patrióta gazdaságpolitika helyett idióta gazdaságpolitika valósul meg. A választások előtt ömlik ki a közpénz, miközben mindenki tudja, mennyit árt ez a piacnak, az áraknak, s hogy meglesz ennek a bőjtje. Úgy tűnik a szavazatszerzés az egyetlen cél és a politika azt kommunikálja, amit az emberek hallani szeretnének, semmi köze az ország közép-

és hosszútávú fejlődéséhez és versenyképessé tételéhez. Vagy ott van a MÁV esete: állami tulajdonban van, egy korszerű vasút sokat segíthetne a magyar cégek szállításában is. Ehhez képest elavult, a nélkülözhetetlen fejlesztésekről elfeledkeztek, mintha amatőrök vezették volna ezt a magyar gazdaság számára fontos nagyvállalatot. A patrióta gazdaságpolitika fontos részét képezi a szakértelem megbecsülése, s hogy politikai kinevezettek, alkalmatlan barátok helyett rátermett, képzett emberek irányítsák az ország versenyképessége számára is fontos állami tulajdonú cégeket.

A multiknak juttatott túlzottan nagyvonalú állami pénzosztás hozzájárul ahhoz, hogy ezek a vállalatok sokszor jóval magasabb jövedelmet kínálnak a dolgozóknak, mint a magyar kkv-k. A fiatalok jó részének pedig mintha semmi más nem számítana, csak a pénz. Így a magyar munkáltatóknak kicsi az esélyük, hogy jól képzett munkaerőhöz jussanak, így versenyképességük tovább csökken.

Mindezek alapján az én felfogásom szerint az az igazi patrióta gazdaságpolitika, mely felismeri az idők szavát, azaz alkalmazkodik a változásokhoz, ám e folyamat középpontjában mindenképpen a hazai cégek versenyképességének erősítése áll. Képzett munkaerővel, az innováció ösztönzésével, célzott támogatással, a multik támogatásának megszüntetésével.

Tibor Dávid: A patrióta gazdaságpolitika a magyar tulajdonú vállalatok tudatos és hosszútávú támogatását jelenti

Az én olvasatomban a patrióta gazdaságpolitika a magyar tulajdonú vállalatok tudatos és hosszútávú támogatását jelenti annak érdekében, hogy mind a hazai, mind a nemzetközi piacokon komoly üzleti eredményeket érjenek el.

A patrióta gazdaságpolitika nem a piaci verseny helyett kell, hogy működ-

jön, hanem a tisztességes verseny keretein belül plusz támogatást, segítséget nyújtva az erősödő hazai szereplőknek. Eredményként olyan magyar tulajdonú vállalatok fejlődhetnek, amelyekre hazánk büszkén tekinthet. Az ilyen irányú támogatás nemcsak a vállalatoknak nyújt segítséget, hanem hozzájárul a hazai gazdaság stabil növekedéséhez és erősödéséhez.

Tibor Dávid, a Masterplast elnöke, az MGYOSZ elnökségi tagja

Nem változtatott az IMF idei globális gazdaság-növekedési előrejelzésén

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) friss előrejelzésében a júliusi prognózisához hasonló idei globális gazdasági növekedéssel számol, de a jövő évre vonatkozó várakozását enyhén visszafogta.

Az IMF a globális hazai össztermék (GDP) 3 százalékos növekedését jelzi 2023-ra a World Economic Outlook (WEO) világgazdasági prognózisában, amit jövőre minimálisan lassuló, 2,9 százalékos bővülés követ majd. Előző, júliusi prognózisához képest az IMF nem változtatott idei globális növekedési várakozásán, de a jövő évit 0,1 százalékponttal rontotta. A globális GDP tavaly 3,5 százalékkal nőtt.

Az október 10-én ismertetett prognózisában az IMF a fejlett gazdaságokban a tavalyi 2,6 százalékos növekedés után az idén 1,5 százalékos, jövőre 1,4 százalékos GDP-növekedést vár, az idei és a jövő évre vonatkozó előrejelzésén nem változtatott júliushoz képest.

Az Egyesült Államokban a tavalyi 2,1 százalékos növekedés után az idén is 2,1 százalékkal nőhet a GDP, ez 0,3 százalékponttal nagyobb a júliusban jelzethetnél. 2024-ben 1,5 százalékos növekedés várható, ami 0,5 százalékponttal múlja felül a júliusban becsültet.

Az euróövezetben a tavalyi 3,3 százalékos növekedés után az idén 0,7 százalékos lehet a GDP-növekedés, 0,2 százalékponttal kisebb a júliusban becsültnél, amit 2024-ben 1,2 százalékos növekedés követhet, 0,3 százalékponttal alacsonyabb a júliusban jelzethetnél.

A tavalyi 1,8 százalékos németországi GDP-növekedést idén 0,5 százalékos csökkenés követheti, 0,2 százalékponttal na-

gyobb a júliusban becsültnél. Az IMF szerint a német GDP jövőre 0,9 százalékkal nő, míg a júliusi előrejelzés jelentősebb, 1,3 százalékos növekedést valószínűsített 2024-re.

Az Egyesült Királyság gazdasági növekedése a tavalyi 4,1 százalékról idén 0,5 százalékra lassul, ami némileg kedvezőbb adat a júliusban várt 0,4 százaléknál. Jövőre 0,6 százalékos lehet a gazdasági növekedés, elmarad a júliusban becsült 1 százaléktól.

A feltörekvő térségekben a tavalyi 4,1 százalékos bővülés után 4 százalékos lesz a GDP-növekedés idén és jövőre, a júliusi becsléshez képest az ideit nem változtatják, a jövő évit 0,1 százalékponttal rontotta az IMF.

Kínában a tavalyi 3 százalékos GDP-növekedés után az idén 5 százalékos, jövőre 4,8 százalékos növekedést várnak a jelentés összeállítói, az idei évit 0,2 százalékponttal, a jövő évit 0,3 százalékponttal rontották a júliusi becsléshez viszonyítva.

Indiában, ahol tavaly 7,2 százalékkal nőtt a GDP, idén és jövőre egyaránt 6,3 százalékkal bővül a gazdaság teljesítménye az új előrejelzés szerint. Az ideit 0,2 százalékponttal javították a júliusi becsléshez képest, a jövő évre várt növekedési előrejelzésen nem változtattak.

Oroszország GDP-je idén 2,2 százalékkal nőhet a júliusban becsült 1,5 százalékkal szemben, jövőre pedig 1,1 százalé-

STABILIZÁCIÓS PROGRAM CSEHORSZÁGBAN

Mintegy 150 milliárd koronával (hozzávetőlegesen 2400 milliárd forint) csökkentheti az állami költségvetés hiányát 2025 végéig a kormányzati intézkedéscsomag – tudósít az MTI. Az a cél, hogy a költségvetés hazai össztermékhez (GDP) viszonyított hiányát az idei 3,5 százalékról jövőre 1,8 százalékra, 2025-ben pedig 1,2 százalékra csökkentse. A kormány intézkedéscsomagja az eddigi háromsávós adózási rendszert kétsávossá alakítja, megszüntet számos adózási kivételt, csökkenti az állami támogatásokat, és lényegesen megreformálja a nyugdíjrendszert. A jogi személyek nyereségadója az eddigi 19 százalékról 21 százalékra emelkedik. Az áfa alapvetően marad 21 százalékos, de az eddigi két csökkentett adósávot – 10 és 15 százalék – ezentúl 12 százalékra egyesítik. A nyugdíjjogosultsági korhatár eddig 65 év volt, most ez emelkedni fog.

lehet a gazdasági növekedés, ami kisebb a júliusban becsült 1,3 százaléknál. Az orosz GDP tavaly 2,1 százalékkal csökkent. Oroszországban a tavalyi 13,8 százalék

után idén 5,3 százalékkal, jövőre 6,3 százalékkal infláció lehet. A munkanélküliség a tavalyi 3,9 százalékról idén 3,3 százalékra, jövőre 3,1 százalékra csökken.

Lengyelország gazdasági teljesítménye a tavalyi 5,1 százalékos növekedés után idén 0,6 százalékra lassul, jövőre pedig 2,3 százalékra gyorsul. Az infláció a tavalyi 14,4 százalék után idén 12 százalék, jövőre 6,4 százalék lesz. A munkanélküliségi ráta idén 2,8 százalék lesz, ami jövőre visszaáll a tavalyi 2,9 százalékos szintre.

Ukrajna GDP-je a tavalyi 29,1 százalékos esés után idén 2 százalékkal, jövőre 3,2 százalékkal nő. Az infláció idén 17,7 százalék, jövőre 13 százalék lesz a tavalyi 20,2 százalékot követően. A munkanélküliségi ráta a tavalyi 24,5 százalékról idén 19,4 százalékra, jövőre 10,6 százalékra mérséklődik.

Az IMF jelentése szerint Magyarország GDP-je 0,3 százalékkal csökken az idén és 3,1 százalékkal nő jövőre a tavalyi 4,6 százalékos bővülés után. Az infláció a tavalyi 14,5 százalék után idén 17,7 százalék, jövőre 6,6 százalék lesz. A munkanélküliségi ráta a tavalyi 3,6 százalékról az idén 3,9 százalékra, jövőre 3,8 százalékra változik.

A világkereskedelmi forgalom az idén 0,9 százalékkal nő, 1,1 százalékponttal kisebb mértékben a júliusban becsülnél. A jövő évre vonatkozó növekedési adatot 0,2 százalékponttal, 3,5 százalékra gyengítették. Tavaly 5,1 százalékkal bővült a világkereskedelmi forgalom.

Az olajár az idén júliusban vártnál 4,2 százalékponttal nagyobb mértékben, 16,5 százalékkal csökken, jövőre pedig a júliusban becsülthöz viszonyítva 5,5 százalékponttal jelentősebben, 0,7 százalékkal

csökken. A Brent, a Dubai Fateh és a WTI olajtípusok árának a számtani átlaga 2022-ben 96,36 dollár volt, az idén 80,49 dollár, jövőre pedig 79,92 dollár lehet.

Idei inflációs előrejelzését a fejlett régiókban a júliusi 4,7 százalékról 4,6 százalékra, a jövő évit pedig 2,8 százalékról 3 százalékra változtatta az IMF, miután tavaly 7,3 százalék volt. A fejlődő régiókban a tavalyi 9,8 százalék után az idén – a júliusi becsléshez képest – 0,2 százalékponttal magasabb, 8,5 százalékos, jövőre 1 százalékponttal magasabb, 7,8 százalékos infláció várható.

A globális infláció a tavalyi 8,7 százalék után idén 6,9 százalék, jövőre 5,8 százalék lesz, a júliusi becsléshez képest az ideit 0,1 százalékponttal, a jövő évit 0,6 százalékponttal felfelé módosították – ismerteti az MTI az IMF legfrissebb előrejelzését.

Magyar cégek előrejelzései a magyar gazdaságra

KOPINT-TÁRKI: 2024-BEN 2,5 SZÁZALÉKOS NÖVEKEDÉS

A második negyedévben a magyar gazdaság visszaesése éves összehasonlításban 2,4%-os ütemben folytatódott. Az első félév átlagában a GDP 1,7%-kal zsugorodott. Összességében a korábbi előrejelzéssel összhangban a Kopint-Tárki a GDP 0,5%-os csökkenésére számít 2023-ban. 2024-re vonatkozóan egyelőre fenntartja a korábbi, 2,5%-os növekedési előrejelzését. 2023 első 9 hónapjában a magyar fogyasztói árak 20,9%-kal voltak magasabbak, mint 1 évvel korábban. Ez az Európai Unióé a legmagasabb árindexe. Az év folyamán az év/éves árindex hónapról hónapra csökkent, a januári 26,4%-ról a szeptemberi 12,2%-ra, és feltehetőleg ez a mérséklődés az év fennmaradó részében is folytatódik. A 2023. évi inflációs előrejelzést a korábbi 18%-ról 17,7%-ra módosítják. 2024-ben 6% körüli fogyasztói árindexet várnak. 2024-ben a GDP-arányos hiány 3,7%-ra csökkenhet, a GDP-arányos államadósság 72% körüli szintre mérséklődhet az idén, majd jövőre megközelítheti a 70%-ot.

SZÁZADVÉG KONJUNKTÚRAKUTATÓ: IDÉN 0,3 SZÁZALÉKOS ZSUGORODÁS

2023-ban az első két negyedév alapján nem számít gazdasági növekedésre a Századvég Konjunktúrakutató Zrt. Előrejelzése szerint 2023-ban 0,3 százalékkal zsugorodhat a magyar gazdaság. 2024-ben és 2025-ben visszafogott, 2,5 és 2,8 százalékos növekedés várható. A hazai inflációs folyamatokat tekintve tavaly 14,6 százalékkal emelkedtek a fogyasztói árak. Idén év elején tetőzött az infláció, így az év/év alapú havi pénzromlási ütem folyamatos mérséklődését tapasztalhattuk a korábbi hónapokban, így 2023-

ban 17,8, 2024-ben 5,5, 2025-ben pedig 3,7 százalék lehet a pénzromlás üteme. A 2023. évi költségvetésben szereplő bevételi és kiadási előirányzatok és a várható éves teljesülésük vizsgálata után a cég az előirányzott 3,9 százalékos GDP-arányos deficitnél 1,3 százalékponttal magasabb, 5,2 százalékos ESA-hiányt prognosztizál. A pénzforgalmi hiány kedvezőbben alakul, 4,9 százalék lesz. A kormányzati előrejelzés szerint az év végére a GDP-arányos bruttó államadósság 69,7 százalékra csökken, a Századvég Konjunktúrakutató ennél magasabb, 70,8 százalékos államadósság arányt valószínűsít.

GKI: MARAD A 0,5 SZÁZALÉKOS VISSZAESÉS

A GKI már 2023 elejétől 0,5%-os idei visszaesést jelzett előre, s ezen szeptemberben sem változtatott, bár megítélése szerint immár az ennél nagyobb visszaesésnek valamivel nagyobb az esélye, mint a kisebbnek. A -0,5% korábban igen pesszimistának számító előrejelzés volt, jelenleg azonban már a kormány is elismerte, hogy a tervezett 1,5%-os növekedés reménytelen, sőt a pozitív nulla is jó eredmény lenne. A GKI 2,2%-ra (2-2,5%-ra) csökkentette 2024. évi növekedési prognózisát (a korábbi 2,5%-ról). A magyar infláció a 2023 januári csúcspontja (25,7%) óta folyamatosan csökken. Az év egészében 18% körüli áremelkedés várható (ez kissé alacsonyabb a GKI korábbi, 19%-os prognózisánál). A 2024. évi költségvetés 6%-os éves átlagos áremelkedéssel számol. A GKI ennél magasabb, 7% körüli ütemre számít. Bár a kormányzat a 2024. évi 3% alatti deficit elérését célozza meg 2024-re, a GKI a 2023. évi 4,7% után 2024-re a tervezettnél magasabb, 3,9% körüli deficitre számít.

Eljött a pénzügyi transzformáció ideje: most vagy soha

Bár a pénzügyi vezetők digitális kompetenciája nő, a vállalatok pénzügyi folyamatait és eszközeit érintő, eddig elért változásokkal kevésbé elégedettek a szakemberek. Eközben új készségekre és munkamódszerekre, az adatok erejének kiaknázására, valamint a pénzügyi funkciók stratégiai megerősítésére van szükség ahhoz, hogy azok valós időben támogassák, mérjék és megmutassák egy társaság teljesítményét.

Soha nem volt még akkora szükség adatalapú betekintésre és gyors forgatókönyv-modellezésre a döntéshozatal támogatása érdekében mint napjainkban – derül ki a 2023-as PwC Magyarországi Pénzügyi Vezetői Felmérésből. Bár a CFO-k 84%-a folyamatosan vizsgálja a belső érintettek érdekeit, mindössze 28%-uk érzi úgy, hogy a többi vezető jól érti a pénzügyi terület működését, kihívásait és látja az általa előállított értéket. Márpedig ez komoly akadály a változásnak, hiszen a folyamatos egyeztetések jelentős energiákat vesznek el olyan, erőteljes feladatnövekedéssel járó témákról, mint az új szabályozásoknak való megfelelés (ld. globális minimumadó, ESG) és a bizonytalan gazdasági környezetből fakadó kockázatkezelés. Az előző évhez képest azonban még erősebb akadályként jelenik meg a költségek csökkentésére (2023: 75%, 2022: 62%), valamint a megfelelően képzett munkatársak megszerzésére és megtartására (2023: 75%, 2022: 64%) irányuló nyomás.

SZŰK KÖLTSÉGVETÉS ÉS SZAKEMBERHIÁNY

Bár kis mértékben bizakodóbbak a CFO-k, mint voltak 2022-ben (a tavalyi 96% helyett idén 85%-uk tart a bizonytalan gazdasági környezettől), de a céljaik elérésében változatlanul akadályozza őket a megfelelő szakemberek hiánya (71%), a projektekre allokált szűk költségvetés (71%) és a szervezet lassú reakcióideje (69%).

A megkérdezettek a szigetszerű működést (63%), a riportok elkészítésének és elemzésének erőforrásigényét (53%), valamint a folyamatszemplélet hiányát (47%) továbbra is kiemelt problémának látják a napi működés során. Az

előrejelzést, illetve a kockázatok megfelelő kezelését ma leginkább likviditástervezéssel (88%), a kintlévőségek kezelésének (63%) és az ellenőrzési funkcióknak a fejlesztésével (62%), valamint preventíven az üzleti partnerek átvilágításával (61%) támogatják. A közeljövő tervei között a többségnél valamilyen új, rugalmas tervezési módszer bevezetése (59%), illetve az adatalapú előrejelzési modellek kiépítése szerepel.

ÁTALAKULÓ PÉNZÜGYI CSAPAT

„A jövőben jóval nagyobb fókuszot kell, hogy kapjon a csapat átalakítása és fejlesztése. Aki „megspórolja” az új működési struktúra kialakítását, ott még 5 év múlva is az adatok előállításával, feldolgozásával és riportolásával telik majd a pénzügyi csapat munkaidejének döntő része” – hangsúlyozza Balogh Roland, a PwC tőkepiaci és számviteli tanácsadásért felelős igazgatója, a felmérés vezetője.

A szakember szintén kiemeli, hogy ugyanazokat a képességeket hiányolják csapatukból a CFO-k, mint előző évben: informatikai ismeretek, innovációs készség, változáskezelési és projektmenedzsment kompetenciák – amelyek hiánya már rövidtávon is a változás komoly akadályai lehetnek.

A jövőbeni csapat struktúráját illetően a CFO-k továbbra is a hagyományos számviteli feladatokért felelős munkatársak létszámának csökkenését és a döntéstámogató/elemező képességek térnyerését várják, ami összességében a pénzügyi funkció létszámabővülését vetíti elő a vállalatok többségénél. Ezt elsősorban a cég növekedésével (62%), az új feladatok átvételével

MÓDSZERTAN

2023 nyarán a PwC szakemberei több mint 100 magyarországi pénzügyi vezetőt kerestek fel, hogy egy online kérdőívben osszák meg véleményüket, várakozásaikat a kihívásaikról, csapatuk létszámának alakulásáról, munkatársaik készségeiről és az automatizáció terjedéséről a pénzügyi funkcióban. A kutatás ötödik alkalommal készült el Magyarországon.

(56%), valamint az új képességek megszerzésével (50%) indokolták.

STATIKUS ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

Habár a CFO-k 53%-a érzi úgy, hogy komfortos az új technológiákkal, 70%-uk még mindig statikus eszközöket és formátumokat használ a rendszeres vezetői riportok elkészítéséhez. A megkérdezett cégeknek már csaknem háromnegyede (70%) alkalmaz felhőalapú megoldásokat és komplex vizualizációs eszközöket (65%), de elenyésző azok aránya (12%), akik valamilyen RPA-n (Robotic Process Automation – robotizált folyamatautomatizálás), illetve mesterséges intelligencián (9%) alapuló eszközt használnak.

Balázs Gábor, a PwC cégtársa szerint a pénzügyi transzformációjához új készségekre és munkamódszerekre van szükség, amelyek támogatják a vállalatot a folyamatos alkalmazkodásban. „Kiemelten fontos a legjobb gyakorlatok figyelemmel kísérése ahhoz, hogy a pénzügyi vezetők a cég stratégiájához leginkább illeszkedő jövőbeni funkciókat alakíthassák ki. Az adatok erejének kiaknázása, a pénzügyi funkciók stratégiai megerősítése és a pénzügyi szakemberek képzése olyan értékeket szabadíthat fel a szervezetben, amely a technológia által vezérelt transzformációval a pénzügyi vezetők sikertörténete lehet” – érvel a szakember.

PwC Magyarország

Munkahelyet váltana az alkalmazottak harmada

Minden harmadik munkavállaló nagy valószínűséggel fel fog mondani a következő egy évben, miközben a cégek arra számítanak, hogy könnyebb lesz megtartani a kollégákat a jelenlegi gazdasági helyzetben – derül ki az EY 17 000 foglalkoztatott és közel 1600 munkaadó bevonásával készült nemzetközi felméréséből. A rugalmas munkavégzés feltételei is feszültséget keltenek a vezetők és az alkalmazottak között, az irodai dolgozók ugyanis csupán heti egyszer járnának be a cégükhöz.

Állást változtatna a következő egy évben a dolgozók 35 százaléka, miközben a munkáltatók közel kétharmada (58%) úgy gondolja, hogy a lassuló gazdasági növekedés hatására kevesebben mondanak majd fel – mutat rá az EY globális kutatása. „A vállalatok jellemzően alábecsülik a kollégák lehetőségeit a munkaerőpiacon” – hangsúlyozta Farkas Margit, az EY munkaerő- és emberi erőforrással foglalkozó területének partnere. A szakember hozzátette, hogy a dolgozók jólléte ma kritikusan fontos ahhoz, hogy a cégek kontrollálni tudják a fluktuációt. Ebben kulcsszerepe van a szervezeti kultúrának és az emberközponturnak, amit akár rövidtávon is eredményesen lehet fejleszteni. Azok ugyanis, akik érzik a megbecsülést és a bizalmat, sokkal kisebb eséllyel fognak váltani.

A munkáltatók és a munkavállalók között azonban fontos kérdésekben hatalmas nézeteltérések vannak. Az EY felmérése szerint az alkalmazottak alig 54

százaléka ért egyet azzal a kijelentéssel, hogy a vezetők törődnek a beosztottjaikkal, miközben a döntéshozók 76 százaléka igaznak tekinti ezt az állítást. Hasonló a helyzet, ha azt nézzük, érzik-e a megbecsülést a dolgozók (64% vs 81%) vagy azt, nincsenek-e túlterhelve (61% vs 82%). A megkérdezett szervezetek vezetői tehát jelentősen jobbnak látják a helyzetet, mint ahogyan azt a kollégáik megélik.

A foglalkoztatók és a szellemi munkát végző alkalmazottak igényei a távmunkával kapcsolatban is merőben eltérnek. A munkavállalók fele (50%) maximum egy napot töltene az irodában egy héten, miközben a munkáltatók nagy része (47%) legalább heti két-három napot preferál. „Továbbra is fennáll az a dilemma, hogy milyen mértékben befolyásolja a távoli munkavégzés a munkahelyi kapcsolatokat és a szervezeti kultúrát. Ma már azonban ismerjük azokat a jól strukturált megoldásokat, amik a legjobbat hozzák ki a hibrid munkavégzés

A KUTATÁSRÓL

A felmérést 2023 májusa és 2023 júliusa között végezték, összesen 18 625 válaszadó (17 050 munkavállaló és 1575 munkáltató) részvételével, 22 országban és 25 iparágban. Az 500-15 000 alkalmazottal rendelkező munkáltatókra fókuszáló kutatást egy harmadik fél által készített panel segítségével végezték el.

lehetőségéből” – tette hozzá Farkas Margit. A rugalmas munkavégzés jelentőségének túlértékelése is kockázatot jelenthet a vállalatoknak, mivel a tehetséges szakemberek elcsábításához ennél többre van szükség. Tízből nyolc foglalkoztató (84%) szerint a flexibilis körülmények megkönnyítik a toborzást, de a munkavállalóknak alig kétharmada (63%) osztja ezt a véleményt.

EY Magyarország

Közös kockázatértékelést javasol az Európai Bizottság négy kritikus technológiai területen

Elfogadta az Európai Bizottság az EU gazdasági biztonsága szempontjából kritikus és a tagállamokkal közös további kockázatértékelés tárgyát képező technológiai területekről szóló ajánlást. Ez az ajánlás az európai gazdasági biztonsági stratégiáról szóló közös közleményen alapul, amely átfogó stratégiai megközelítést vezet be az EU gazdasági biztonságára vonatkozóan.

Az október 3-án elfogadott ajánlás az átfogó megközelítésben szereplő négy kockázattípus egyikének, nevezetesen a technológiabiztonsággal és a technológia kiszivárgásával kapcsolatos kockázatnak az értékelésére vonatkozik. A kockázatértékelés objektív jellegű lesz, és egyelőre sem az eredményei, sem a kapcsolódó nyomkövetési intézkedések nem megjósolhatóak. Az ajánlásban a Bizottság tíz kritikus technológiai területet sorol fel. Ezeket a technológiai területeket a következő kritériumok alapján választották ki:

- a technológia támogató és transzformatív jellege: a technológia potenciálja és jelentősége a teljesítmény és a hatékonyság jelentős növelésének és/vagy az ágazatok, képességek stb. radikális változásának ösztönzése szempontjából;
- a polgári és katonai fúzió kockázata: a technológia jelentősége mind a polgári, mind a katonai ágazatban és mindkét terület előremozdítására való képessége, valamint annak a kockázata, hogy bizonyos technológiákat a béke és a biztonság aláírása érdekében használnak fel.
- annak a kockázata, hogy a technológia felhasználható az emberi jogok megsértésére: a technológiával való esetleges visszaélés az

emberi jogok megsértése céljából, ideértve az alapvető szabadságok korlátozását is.

A TAGÁLLAMOKKAL KÖZÖSEN ELVÉGZENDŐ KOCKAZATÉRTÉKELÉS

A tíz kritikus technológiai terület közül az ajánlás négy olyan technológiai területet határoz meg, amelyek nagy valószínűséggel a technológiabiztonsággal és a technológia kiszivárgásával kapcsolatos legérzékenyebb és legközvetlenebb kockázatokat hordozzák:

- **Fejlett félvezető-technológiák** (mikroelektronika, fotonika, nagyfrekvenciás csipek, félvezetőgyártó berendezések);
- **Mesterségesintelligencia-technológiák** (nagy teljesítményű számítástechnika, felhőalapú számítástechnika és pereminformatika, adatelemzés, számítógépes látástechnológia, nyelvfeldolgozás, tárgyfelismerés);
- **Kvantumtechnológiák** (kvantum-számítás-technika, kvantumkriptográfia, kvantumkommunikáció, kvantumérzékelés és radarok);
- **Biotechnológiák** (génmódosítási technikák, új génkezelési technikák, géntámadás, szintetikus biológia).

A VERSENY KÖZÉPPONTJÁBAN

A technológia jelenleg a geopolitikai verseny középpontjában áll, és az EU nem játéktérként, hanem aktív szereplőként kíván működni. Ahhoz, hogy szereplők legyünk, egységes uniós álláspontra van szükségünk, amely a kockázatok közös értékelésén alapul. Ezzel a megközelítéssel az Unió továbbra is nyitott és kiszámítható globális partner marad, de olyan partner, amely meg kívánja őrizni technológiai előnyét és kezeli függőségeit - kommentálta Věra Jourová alelnök a döntést. Microsoft

A Bizottság azt ajánlja, hogy a tagállamok a Bizottsággal együtt először ez év végéig végezzék el e négy terület közös kockázatértékelését. Az ajánlás tartalmaz néhány irányadó elvet a közös kockázatértékelések strukturálására, köztük a magánszektorral folytatott konzultációt és a titoktartás védelmét.

A jegyzékben szereplő egy vagy több további technológiai területre vagy azok alcsoportjaira vonatkozóan a tagállamokkal közösen végzendő további kockázatértékelésekre irányuló javaslatokról való döntéshozatal során a Bizottság figyelembe veszi a vizsgált technológiai terület előmozdítására vagy az azzal kapcsolatos partnerségek kialakítására irányuló, folyamatban lévő vagy tervezett intézkedéseket. Általánosabban, a Bizottság szem előtt fogja tartani, hogy az érintett területeken az EU versenyképességének fokozása érdekében hozott intézkedések hozzájárulhatnak bizonyos technológiai kockázatok csökkentéséhez.

A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

A Bizottság a megfelelő szakértői fórumokon keresztül együtt fog működni a tagállamokkal a fent említett négy technológiai terület közös kockázatértékelésének kezdeményezése érdekében.

A Bizottság emellett nyílt párbeszédet fog folytatni a tagállamokkal a további kockázatértékelések megfelelő ütemezéséről és hatóköréről, figyelembe véve többek között az időtényezőnek a kockázatok alakulásához való hozzájárulását. A Bizottság 2024 tavaszáig további kezdeményezéseket terjeszthet elő e tekintetben, figyelembe véve az említett párbeszédet és a

kezdeti közös kockázatértékelésekkel kapcsolatos első tapasztalatokat, valamint a felsorolt technológiai területekkel kapcsolatban esetlegesen kapott további információkat.

Az ajánlás nem érinti a kockázatértékelés eredményét. Kizárólag a kockázatok szintjére és jellegére vonatkozó részletes közös értékelés eredménye szolgálhat alapul annak jövőbeni megvitatásához, hogy szükség van-e konkrét és arányos intézkedésekre az említett technológiai területek bármelyikének vagy azok bármely alcsoportjának előmozdítása, védelme, illetve e területeken partnerségek kialakítása érdekében.

Mit ismeretes, a Bizottság és a főképviselet 2023. június 20-án elfogadta az európai gazdasági biztonsági stratégiáról szóló közös közleményt. Az európai gazdasági biztonsági stratégia hárompilléres megközelítésen alapul: az EU gazdasági bázisának és versenyképességének ösztönzése; a kockázatokkal szembeni védelem; valamint partnerségek kialakítása az országok lehető legszélesebb körével a közös problémák kezelése és a közös érdekek érvényesítése céljából.

Számos intézkedést határoz meg az ellátási láncok rezilienciájával kapcsolatos kockázatok, a kritikus infrastruktúrák fizikai és kiberbiztonságával kapcsolatos kockázatok, a technológiai biztonságával és a technológia kiszivárgásával kapcsolatos kockázatok, valamint a gazdasági függőségek és a gazdasági kényszerítés fegyverként való felhasználásával kapcsolatos kockázatok kezelése érdekében. Az ajánlásban szereplő jegyzék ezen intézkedések harmadik kategóriájának részét képezi.

Európai Bizottság magyarországi képviselote

ÚJ GEOPOLITIKAI REALITÁSOK

A mai napon eleget tesszünk az európai gazdaság kockázatmentesítésére vonatkozó kötelezettségvállalásunknak azáltal, hogy meghatározunk tíz olyan technológiai területet, amely kritikus fontosságú a gazdasági biztonságunk szempontjából, különösen a polgári-katonai fúzió kockázata miatt. Ez fontos lépés a rezilienciánk szempontjából... Európa alkalmazkodik az új geopolitikai realitásokhoz, véget vet a naivitás korszakának, és valódi geopolitikai hatalomként működik – hangsúlyozta *Thierry Breton*, a belső piacért felelős biztos.

Az EP megszavazta a gazdasági zsarolást kivédeni hivatott új eszközt

Az új kereskedelempolitikai eszközt elsősorban elrettentésnek szánják, de konkrét ellenlépéseket is lehetővé tesz, ha az EU gazdasági nyomás alá kerülne.

A Parlament október 3-án 578 szavazattal, 24 ellenszavazattal és 19 tartózkodás mellett áldását adta egy új kereskedelempolitikai eszközre, amely konkrét intézkedések meghozatalára jogosítja fel az EU-t arra az esetre, ha egy harmadik ország gazdasági eszközökkel próbálná rákényszeríteni az EU-t vagy valamilyen tagállamát adott szakpolitikájának vagy áll-

laspontjának megváltoztatására. Az eszközhöz a legvégső esetben lehet folyamodni, és akkor is a nemzetközi jog adta kereteken belül.

A kényszerítő intézkedések elleni eszköz az EU és a tagállamok szuverenitását védi egy olyan geopolitikai környezetben, amelyben az idegen hatalmak egyre gyakrabban használják fegyverként a kereskedelmet és a beruházásokat.

ESZKÖZ A GYORS REGÁLÁSHOZ

„Ez az eszköz lehetővé teszi a gyors reagálást a kényszerítő intézkedésekkel, a más országok által gyakorolt nyomással szemben. Világos határidőket és egyértelmű meghatározásokat vezettünk be, hogy mi a kényszerítő intézkedés, és hogyan kell rá reagálni. Most már az ellenintézkedések széles skálája áll rendelkezésünkre, és védekező eszközökkel töltöttük fel az eszköztárunkat. Miközben ennek a kényszerítés elleni eszköznek elrettentőnek kell lennie, szükség esetén képesek leszünk fellépni az Európai Unió szuverenitásának védelme érdekében is” mondta Bernd Lange jelentéstevő, a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság elnöke.

MI MINŐSÜL KÉNYSZERÍTŐ INTÉZKEDÉSNEK?

Az eszközt létrehozó rendelet szerint akkor beszélhetünk gazdasági kényszerítésről, ha egy nem uniós ország kereskedelmi vagy beruházási intézkedésekkel, illetve ilyeneket kilátásba helyezve megpróbál nyomást gyakorolni az EU-ra vagy egy tagállamára, hogy az egy adott kérdésben meghatározott módon döntsön. Az efféle kényszer veszélyezteti az EU stratégiai autonómiáját. A Kereskedelmi Világszervezetet (WTO) létrehozó egyezmény viszont nem szabályozza konkrétan az ilyen eseteket. A WTO vitarendezési mechanizmusa nem alkalmazható a gazdasági kényszerítésre, hacsak az nem sérti a WTO más szabályát is.

A most elfogadott javaslat szerint a Bizottságnak négy hónap áll majd rendelkezésére, hogy a kényszerítés gyanúját kivizsgálja, megállapításai alapján pedig a Tanácsnak nyolc-tíz hete lesz arra, hogy minősített többséggel eldöntse, valóban kényszerítésről van-e szó. Az eszköz célja elsősorban az, hogy párbeszéd útján meggyőzze az érintett ország hatóságait, hagyjanak fel a kényszerítéssel. Ha azonban ez nem sikerül, az EU többféle ellenintézkedés közül választhat a helyzet rendezésére. Ha bebizonyosodik a kényszerítő szándék, és ezt a tagállamok is megerősítik, a Bizottságnak hat hónap áll rendelkezésére, hogy felvázolja a megfelelő válaszintézkedést. E folyamatnak minden szakaszáról köteles tájékoztatni a Parlamentet és a Tanácsot.

LEHETSÉGES ELLENLÉPÉSEK

A képviselők jónak látták a bizottsági javaslatához képest növelni az eszköz visszatartó erejét, ezért javasolták, hogy a rendelet szövegébe kerüljenek bele a lehetséges válaszlépések. Ilyenek például az áruk és szolgáltatások kereskedelmére, a szellemi tulajdonjogokra és a közvetlen külföldi tőkebefektetésekre vonatkozó korlátozások. Az EU emellett a közbeszerzési piacához és a tőkepiacához való hozzáférés korlátozásával is élhet, és engedélykötelessé teheti a piacán forgalmazni kívánt vegyi anyagokat és higiéniai termékeket. Végezetül a kényszerítést alkalmazó harmadik országot kizárhatja az uniós finanszírozású kutatási programokból. Az új szabályok értelmében az EU „jóvátételt” követelhet a kényszerítést alkalmazó nem uniós országtól, a Bizottság pedig intézkedéseket hozhat e jóvátétel érvényesítésére.

A Tanács – várhatóan októberben – hivatalosan is elfogadja a rendeletet, amely ezután megjelenik az Európai Unió Hivatalos Lapjában, és húsz napra rá hatályba is lép.

Mint ismeretes, a Bizottság 2021 decemberében javasolta a mechanizmust az Európai Parlament kérésére és válaszul az USA által a Trump-adminisztráció alatt gyakorolt gazdasági nyomásra, valamint az EU és Kína közötti számos konfrontációra. Az új eszköz az elmúlt évek során bevezetett piacvédelmi eszközöket egészíti ki. Májusban a G7-ek vezetői bejelentették, hogy a gazdasági kényszerítés elleni fellépés érdekében koordinációs platformot hoznak létre, megerősítve ezzel az uniós kezdeményezést. *EP Magyarország*

Vizsgálat indult az államilag támogatott kínai elektromos autók ügyében

Az Európai Bizottság hivatalos szubvencióellenes vizsgálatot indított az akkumulátoros elektromos járművek Kínából történő behozatala kapcsán. A vizsgálat során a Bizottság először azt fogja megállapítani, hogy egyrészt sor kerül-e jogellenes állami támogatás nyújtására az akkumulátoros elektromos járművek kínai értékláncai kapcsán, másrészt hogy az ilyen állami támogatás okoz-e vagy okozhat-e gazdasági kárt a szóban forgó járművek uniós gyártóinak.

A mennyiben mindkét kérdésre igen a válasz, a Bizottság megvizsgálja, hogy a támogatások milyen következményekkel járnak, illetve milyen hatást gyakorolnak az akkumulátoros elektromos járművek uniós importőreire, használóira és az uniós fogyasztókra. A Bizottság a vizsgálat megállapításai alapján fog dönteni arról, hogy az EU-nak érdekében áll-e a feltárt

tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok hatásainak orvoslása azáltal, hogy kiegyenlítő vámot vet ki a Kínából származó akkumulátoros elektromos járművek behozatalára.

Az október 4-én indult vizsgálat – amelyet Ursula von der Leyen elnök jelentett be szeptember 13-i, az Unió helyzetét értékelő beszédében – az uniós szabályoknak és

Az európaiak nagy többsége szerint a mentális egészség előmozdítása ugyanolyan fontos, mint a fizikai egészség védelme

Az Eurobarométer mentális egészségről szóló új felmérése szerint tíz emberből kilenc (89%) szerint a mentális egészség előmozdítása ugyanolyan fontos, mint a fizikai egészség védelme. Ugyanakkor a válaszadók kevesebb mint fele ért egyet azzal, hogy a mentális egészségügyi zavarokkal küzdők ugyanolyan szintű ellátásban részesülnek, mint a valamilyen fizikai problémában szenvedő betegek. Ezenkívül a válaszadók közel fele (46%) küzdött valamilyen érzelmi vagy pszichoszociális problémával, és tapasztalt magán például depressziós vagy szorongásos tüneteket az elmúlt tizenkét hónap során. A felmérés szerint a válaszadók közül az említett mentális egészségügyi problémával küzdők több mint fele (54%) nem kapott segítséget szakembertől. Ezek az eredmények is igazolják, hogy alapvető fontosságú a mentális egészséggel kapcsolatos uniós szintű munka folytatása.

A felmérés megerősíti, hogy a közelmúltbeli események, többek között a Covid19-világjárvány, Oroszország Ukrajna ellen indított agressziós háborúja, a klímaválság, illetve más társadalmi és gazdasági hatások tovább rontották az európai lakosság amúgy is gyenge mentális egészségét. A Covid19-világjárvány előtt az EU-ban minden hatodik ember szenvedett valamilyen mentális egészségügyi problémában, és ez a helyzet tovább romlott. A válaszadók többsége szerint a világban történt közelmúltbeli események „kis mértékben” (44%) vagy „jelentős mértékben” (18%) befolyásolták mentális egészségüket.

A válaszadók többsége (60%) úgy véli, hogy

jó mentális egészségünk szempontjából a legfontosabb tényező az életkörülmények alakulása, másodsorban pedig a pénzügyi biztonság (53%). Az európaiak közel egyharmada gondolja úgy, hogy a természet és a zöld területek közelsége (35%), az alvási szokások (35%), a testmozgás (34%) és a társadalmi kapcsolatok (33%) kulcsfontosságúak a jó mentális egészséghez. Az összes tagállamot tekintve azonban a lakosság nagy többsége szerint a közösségi média használata negatívan befolyásolhatja a fiatalok mentális egészségét.

Arra a kérdésre, hogy az EU mivel tudna leginkább hozzájárulni az európai polgárok mentális egészségének javításához, a válaszadók legnagyobb hányada „az általános életminőség javítását” (45%), másodsorban a „mentális betegségekkel élők diagnózishoz, kezeléshez és gondozáshoz való hozzáféréseinek és támogatásának javítását” (37%), harmadsorban „a legveszélyeztetettebbek mentális egészségének támogatását” (35%) nevezte meg.

A Bizottság 2023. június 7-én elfogadta a mentális egészség átfogó megközelítéséről szóló közleményt, amely segítséget nyújt a tagállamok és az érdekelt felek számára a mentális egészséggel kapcsolatos kihívások kezelését célzó intézkedések meghozatalában. Az új közlemény 20 kiemelt kezdeményezést tartalmaz, 1,23 milliárd EUR összegű finanszírozási lehetőséget határoz meg, és a veszélyeztetett csoportok, többek között a gyermekek, a fiatalok, a migránsok és a menekültek kezelésére összpontosít.

A FELMÉRÉS

Az Eurobarométer gyorsfelmérésre 2023. június 14. és 2023. június 21. között került sor. A 27 uniós tagállamból összesen 26 501 15 éves vagy annál idősebb embert kérdeztek meg számítógéppel támogatott online interjúkon keresztül.

Útmutató vezetőknek, bizonytalan időkre

„A munka világának – s vele a mi világunknak – jövőjére vonatkozó mai prognózisok lehetőségeket, sőt valószínűségeket jelentenek, ám hogy melyikük következik majd be, az csak attól függ, hogy mi most hogyan döntünk. Ez az átalakulás jórészt már elkezdődött, nekünk pedig négy területen kell együttműködnünk. S állítom, hogy az eddigi csak bemelegítés volt a gazdasági és társadalmi változások következő hullámaira” – olvasható a könyvben.

A **laptételek:** „1. Az exponenciális változás az új normális 2. Most megyünk át a Nagy Átállításon 3. Közösen alkotjuk meg a Munka Új Szabályait 4. Azoknak, akik vezetnek, szükségük van ehhez illeszkedő új gondolkodásmódra, készségekre és képességekre, továbbá eszközök új készleteire.” E vezérgondolatok Bolles előadásából származnak a könyvről, amelyet Queensland állam (Ausztrália) Munkügyi Tanácsa adott közre.

A Pallas Athéné ajánlójából: „A könyv feltárja a munka világának és a vállalatok működésének új szabályait, miközben azt is bemutatja, hogy a munkavégzéssel kapcsolatos korábbi elképzelések és beidegződések miként gátolják a vállalatokat az új problémák megfelelő kezelésében. Túlmutat a szakmai tanácsadáson és a tendenciák előrejelzésén: Bolles kézzelfogható útmutatót kínál ahhoz, hogy a vezetők szemléletmódjának és a munkavállalók készségtárának újragondolásával, valamint a vállalatok technológiai eszközkészletének kiaknázásával miként jöhet létre valóban agilis munkakultúra, amellyel már hatékonyan lehet reagálni a folyamatos változásokra.

Bolles a Szingularitás Egyetem tanszékvezetője. Gyakran tart előadásokat a munka és a tanulás jövőjéről, és vezeti a digitális munkagazdaságra való átállással kapcsolatos tevékenységeket. A terület világszerte elismert szakértőjeként számos nagyvállalat stratégiai tanácsadója, így kötetében a világ leginnovatívabb szilícium-völgybeli vállalatok gyakorlatából hoz valóság-hű és szemléletes példákat.”

A könyv bevezetőjéből: „A munka hagyományos világának átalakulása már elkezdődött, nekünk pedig négy területen kell együttműködnünk:

1. Mindenkinek segítenünk kell abban, hogy a forradalmi változások világában boldogulni

Gary A. Bolles:

ÚTMUTATÓ VEZETŐKNEK
Szemléletmód, készségtár
és eszközkészlet
bizonytalan időkre

Pallas Athéné Könyvkiadó,
2023

tudjon (s ami már sejthető, a szerint a „forradalmi” roppant enyhe minősítés – OP) Mivel az emberek többségének dolgoznia kell a megélhetésért, s ez valószínűleg még sokáig így lesz, érdemes először a munkával foglalkoznunk. (Bolles három forgatókönyvet vázol fel „a munka jövőjéről”, az emberek és gépek közötti munkamegosztás alakulásáról, megmondja, jelenleg melyiket tartja a legvalószínűbbnek, és melyiket kellene megvalósítanunk, amiért viszont közösen kell dolgoznunk. – OP)

2. Meg kell szabadulnunk azoktól a dolgoktól, amelyek a munka hagyományos világában sokaknak ártanak, mint például...

3. Ugyanakkor a munka tradicionális világából meg kell őriznünk azokat a dolgokat, amelyek kifejezetten az emberek javát szolgálják, pl. .... sorolja.

4. Meg kell értenünk a munka ökoszisztémáját és változtatnunk azokon a dolgokon, amelyek számos országban rengeteg olyan tényezőt támogatnak, amelyek ártanak az embereknek, a társadalomnak és a bolygónak is. Ezeket a pénzügyi és társadalmi rendszereket együtt kell megváltoztatnunk oly módon, hogy azok egyre több ember javát szolgálják a folyamatos bizonytalanságok közepette.

Záró gondolataiban belefog egy roppant érdekes gondolatmenetbe a munka genomjának megalkotásáról és felhasználásáról. Azt részletezni itt nincs terünk, így visszatérünk az előző idézet zárszavához: „Most van az a pillanat és helyzet, amikor a munka világa radikálisan megváltozik. És épp most íródnak a szabályok, amelyek biztosíthatják a sikert ebben az átalakulásban.” Az egész mondanivalóból sugárzik, hogy rajtunk /is/ múlik, mennyi hatásunk lesz ebben.

Dr. Osman Péter

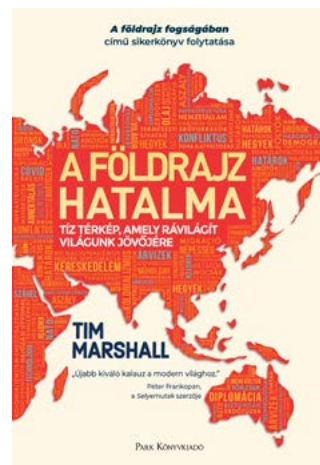
A földrajz hatalma, tíz régión keresztül

„A könyv lebilincselő módon mutatja be, hogyan formálta és formálja az emberiség múltját, jelenét és jövőjét a földrajz. Tíz térséget térképez fel, amelyek ma, a nagyhatalmi versengés új korában befolyással lesznek a nemzetközi politikára” – olvasható a Libri ajánlójában.

„**Újabb kiváló** kalauz a modern világhoz. Marshall mesterien foglalja össze, mit kell tudnunk, és miért” – idézi a Libri Peter Frankopan, az oxfordi Worcester College történelem professzora véleményét. (Frankopan könyveit – Selyemutak – Egy új világtörténet és Új selyemutak – Világunk jelene és jövője a Magyar Gyáripar 2021/10. számában mutattuk be.)

Goodreads: „E megvilágító erejű könyvében Marshall tíz régiót vizsgál, amelyek meghatározó szereppel bírnak, hogy alakítsák a jövő globális politikáját a nagyhatalmi versengésnek ebben az új korszakában. Ezek: Ausztrália, Irán, Szaúd-Arábia, az Egyesült Királyság, Görögország, Törökország, a Száhel-övezet, Etiópia, Spanyolország és a világűr. (Érdekes összeállítás, felettébb izgalmas áttekintés, ha sajátos kihagyásokkal is. – OP) Megtudhatjuk, miért közelebb Európa következő menekültválsága, mint gondolnánk, ahogy a problémák forrósodnak a Száhel-övezetben; miért kell a Közép-Keletnek a stratégia alkotásban túltekintnie az olajon és homokon, hogy biztosíthassa jövőjét; miért a Kelet-Mediterráneum jelenti a 21. század egyik legingatagabb robbanásponyját; és miért a Föld atmoszférája várhatóan a világ következő csatateré. (A könyv 2021-ben jelent meg, az ukrajnai háború kirobbanása előtt – OP). A könyv magán viseli Marshall védjegyét: szellemesség és éleslátás, és ezzel jól érthető és megragadó betekintést ad a földrajz erejébe, amellyel alakítja az emberiség múltját, jelenét – és jövőjét.

A szerzőről: A Sky News diplomáciai szerkesztője és külföldi tudósítója volt. Helyszínről tudósított az 1990-es balkáni háborúk idején, utóbbi években az iraki, afganisztáni, líbiai és szíriai konfliktusokról. 30 év után hagyott fel a főfoglalkozású újságírással, hogy elemzésre és írásra összpontosítson.”

Tim Marshall:

A FÖLDRAJZ HATALMA
Tíz térkép, amely rávilágít
világunk jövőjére

PARK Könyvkiadó, 2023

Idézetek a könyvből: „A Közel-Keleten farkasszemet néz egymással Irán és ősellensége, Szaúd-Arábia. A Csendes-óceán déli részén Ausztrália a jelenkor két szuperhatalma, az USA és Kína közé szorult. A Földközi-tengeren Görögország és Törökország folytat versengést, amelynek gyökerei az ókorig nyúlnak vissza, de bármikor ma is erőszakot szülhet. Isten hozott a 2020-as években! A nagyhatalmi versengés új korszakába lépünk, amelyben számos szereplő – köztük több kisebb is – küzd egymással [a geopolitikai befolyásért]. Egy ideje a 'multipoláris' világrend felé haladunk. A geopolitikai dráma ráadásul nem csak a Föld felszínén zajlik, hiszen némely országok követelésekkel lépnek fel a légtér fölött, a Holdon, sőt az űr még távolabbi régióiban is.

Több tényező is szerepet játszik ennek a bizonytalansággal és megosztottsággal teli – új korszak felé vezető – évtizednek az alakulásában. A globalizáció, a globalizációellenesség, a Covid, a technológia és az éghajlatváltozás mind lényeges tényező, és szerephez jut ebben a könyvben, amely néhány olyan 21. századi eseményt és konfliktust mutat be, amelyeknek messzire nyúló hatásuk lehet a többpólusú világban.

Ahogy A földrajz fogságában, úgy e könyv is a hegyekből, folyókból, tengerekből és a betonból indul ki a geopolitikai realitások megértéséhez. A földrajz kulcsfontosságú: behatárolja, mit tehet, és mit nem az emberiség. Persze a politikusok is fontosak, de a földrajz fontosabb. Az emberek döntései – most és a jövőben is – sosem függetlenek a fizikai kontextustól. Minden ország történetének kiindulópontja a szomszédokhoz, a hajózási útvonalakhoz és a természeti erőforrásokhoz viszonyított elhelyezkedése.”

Dr. Osman Péter